מהדורה 5 תאריך עדכון 27.7.2022

מהדורות קודמות:

מהדורה 4 תאריך עדכון 4.3.2018

מהדורה 3 - תאריך עדכון 2.3.2016

מהדורה 2 - תאריך עדכון 8.10.2015

מהדורה 1 - תאריך פרסום 9.3.2015

שער 5, חלק 2, פרק 1 - מדידה

סימן ב - מדידת נכסים

רח' עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל' 02-5317248 פקס' 02-5695342

www.mof.gov.il/hon

תוכן עניינים

עקרונות לחישוב שווי נכסים של משקיע מוסדי לצורך דיווח כספי וזקיפת תשואה 3

1. הוראות מפורטות לחישוב שווי נכסים של משקיע מוסדי לצורך דיווח כספי וזקיפת תשואה **3**

1.1. הוראות לחישוב שווי הוגן של נכס לא סחיר שאינו נייר ערך סחיר 3

1.2. הוראות לחישוב שווי נייר ערך דל סחירות 4

1.3. הוראות לחישוב נייר ערך מושעה ממסחר 5

1.4. הוראות חישוב שווי נכס סחיר בהנפקה פרטית.....5

1.5. בחינת הצורך בירידת ערך.....5

1.6. תהליכי בקרה וביקורת על הערכת נכסי משקיע מוסדי.....5

1.7. לשכת רישום.....6

1.8. העברת מידע 6

1.9. הגדרות לעניין סעיפים 1.1 עד 1.8 :.....6

1.10. שערוך איגרת חוב קונצרנית שהוקצתה בין 4/11/2008 ועד 31/03/2015 בידי משקיע מוסדי.....7

1.11. שערוך נכס חוב לא סחיר שהוקצה בין 1/1/2009 ועד 31/12/2009 בידי משקיע מוסדי 8

2. הוראות ייחודיות לחברות ביטוח - הוצאות רכישה נדחות **8**

2.1. ביטוח כללי 8

2.2. ביטוח חיים.....9

2.3. ביטוח בריאות.....10

3. הוראות ייחודיות לחברות ביטוח - ייחוס הוצאות הנהלה וכלליות בין ענפי הביטוח השונים לצורך הדיווח הכספי **11**

4. הוראות ייחודיות לחברות ביטוח - אגרות חוב מיועדות **12**

5. הוראות ייחודיות למנהל ההסדר לביטוח שיורי והסדר הביטוח השיורי **12**

6. הוראות ייחודיות לקרן חדשה מקיפה

שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.

7. הוראות ייחודיות לקופת גמל מבטיחת תשואה **12**

8. הוראות ייחודיות לקופת גמל בניהול אישי **13**

עקרונות לחישוב שווי נכסים של משקיע מוסדי לצורך דיווח כספי וזקיפת תשואה[1]

א. משקיע מוסדי יחשב את שוויים של הנכסים שבניהולו (להלן - "**הנכסים**"), מדי יום עסקים לגבי יום העסקים הקודם, למעט בנכסים המפורטים בסעיף 1 שלהלן.

ב. משקיע מוסדי יחשב את שוויים של הנכסים לפי הוראות אלה:

ב.1. לגבי נייר ערך סחיר, למעט נייר ערך דל סחירות ונייר ערך מושעה ממסחר - לפי שווי הוגן.

ב.2. לגבי נכס שאינו נייר ערך סחיר, וכן נייר ערך דל סחירות ונייר ערך מושעה ממסחר - לפי שווי הוגן שיחושב לפי הוראות סעיף 1 שלהלן; גוף מוסדי יתקשר עם חברה המתמחה בקביעת שיעורי הריבית להיוון תזרימי מזומנים, שהממונה הורה עליה לאחר שנבחרה על ידו בהליך תחרותי לעניין זה[2], לצורך חישוב שווי הוגן של נכסים מסוימים;

ב.3. לגבי נייר ערך שהושאל על ידי המשקיע המוסדי - כאילו נייר הערך היה בידי המשקיע המוסדי.

ב.4. לגבי נייר ערך שנמכר בחסר - כהתחייבות לפי שווי הוגן.

ב.5. לגבי הלוואה לא סחירה הניתנת במסגרת קרן שמפעילה מדינת ישראל ומובטחת בערבות מדינה מלאה או חלקית - לפי העלות המופחתת שלה.

1. הוראות מפורטות לחישוב שווי נכסים של משקיע מוסדי לצורך דיווח כספי וזקיפת תשואה[3]

1.1 **הוראות לחישוב שווי הוגן של נכס לא סחיר שאינו נייר ערך סחיר**[4]

משקיע מוסדי יחשב שווי הוגן של נכס שאינו נייר ערך סחיר, בהתאם למפורט להלן:

1.1.1. לגבי כל אחד מאלה -

(א) מניה לא סחירה -

(1) הובא לידיעת המשקיע המוסדי כי בוצעה עסקה מהותית במניה לא סחירה - בהתאם למחיר המניה ביום שבו בוצעה העסקה, ובלבד שהעסקה בוצעה בין מוכר מרצון לבין קונה מרצון ואינה עסקה בין צדדים קשורים או עסקה עם גוף מוסדי הנמנה על קבוצת המשקיעים.

(2) לא בוצעה עסקה מהותית במניה לא סחירה או שחלפה שנה ממועד העסקה:

(א) החזיק משקיע מוסדי במניה לא סחירה בסכום העולה על חמש מאות אלף שקלים חדשים וגם בשיעור הגבוה מ- 0.01% משווי נכסי הקופה של המשקיע המוסדי- בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות;

(ב) החזיק משקיע מוסדי במניה לא סחירה בסכום או בשיעור הנמוך מהאמור בפסקת משנה (א) - רשאי משקיע מוסדי לחשב שווי הוגן בהתאם להערכת שווי פנימית שנבדקה על-ידי המשקיע המוסדי אחת לשנה לפחות. הערכת

---

[1] מקור: תקנות חישוב שווי נכסים. תחילה - 30 ימים מיום פרסום התקנות (25 בפברואר 2009).

[2] מידע לגבי החברה שנבחרה במסגרת ההליך התחרותי ניתן למצוא באתר הרשות בכתובת הבאה: http://mof.gov.il/hon/Information-entities/Pages/Stock-price-quotes-and-interest-rates-for-individual.aspx

[3] מקור: חוזר 22-9-2013, תחילה - 30.12.2013. לפי נוסח סעיף 13 לחוזר המקור הוראות השערוך חלו על גופים מוסדיים, לעניין נכסים המשוערכים בשווי הוגן לצורכי דוחות כספיים וזקיפת תשואה, שלהם ושל קופות גמל וקרנות פנסיה שבניהולם, וכן לעניין גילוי בדבר שווי הוגן של נכסים שאינם משוערכים בשווי הוגן ולא חלו על נכסים של גופים מוסדיים שאינם מוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה. הנוסח תוקן כך שההוראות חלות על משקיע מוסדי. תחילת השינוי: החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2015. מקור הסמכות: סעיף 42 לחוק הפיקוח על הביטוח.

[4] מקור: סעיף 5 בחוזר 22-9-2013, תחילה - 30.12.2013

השווי הפנימית תיערך בהתאם למתודולוגיה שאושרה על ידי ועדת ההשקעות[5] של המשקיע המוסדי ;

(ב) נגזר פיננסי לא סחיר - בהתאם לשיטות הערכה מקובלות, ככל הניתן בתדירות הזהה לתדירות שיערוך נכס הבסיס, ובלבד שההערכה תיערך אחת לחודש לפחות ;

(ג) קרן השקעה לא סחירה - בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שיתקבלו אחת לשנה לפחות ;

(ד) נדל"ן - בהתאם להערכת מומחה, שתתקבל אחת לשנה לפחות. במהלך השנה רשאי המשקיע המוסדי לעדכן את ההערכה בהתאם למודל עדכון שיוגדר על-ידי המומחה.

1.1.2. לגבי נכס חוב לא סחיר - בהתאם לשערוך שנקבע על-ידי החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים, ככל שניתן שיערוך לנכס זה ;

1.1.3. לגבי נכס לא סחיר מורכב, בהתאם למפורט להלן :

(א) בוצעה עסקה מהותית בנכס חוב לא סחיר במהלך יום עסקים - לפי המחיר הקובע של נכס החוב הלא סחיר בזירת מסחר בסוף יום העסקים ;

(ב) לא בוצעה עסקה מהותית בנכס חוב לא סחיר במהלך יום העסקים - לפי נתוני Bid-Ask בזירת מסחר, בהתאם לתנאים שקבעה החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים ;

(ג) לא התקיימו התנאים הקבועים בפסקאות (א) ו-(ב), והחזיק משקיע מוסדי בנכס לא סחיר מורכב בסכום העולה על חמש מאות אלף שקלים חדשים, לפי אחד מאלה :

(1) ציטוט שיתקבל אחת לחודש לפחות, מהמוסד הפיננסי האורז או מהמנפיק, ובלבד שהוא מוסד פיננסי מוכר ;

(2) לפי ציטוט שווי הוגן שנערך על ידי מומחה אחת לחודש לפחות ;

(3) לפי ציטוט שווי הוגן שנערך אחת לחודש לפחות, על בסיס מודל עדכון שיוגדר על ידי מומחה, ובלבד שמודל העדכון ייבדק על ידי מומחה אחת לשנה לפחות.

(ד) לא התקיימו התנאים הקבועים בפסקאות משנה (א) ו-(ב), והחזיק משקיע מוסדי בנכס לא סחיר מורכב בסכום הנמוך מחמש מאות אלף שקלים חדשים, רשאי משקיע מוסדי לחשב שווי הוגן בהתאם להערכת שווי פנימית שנבדקה על-ידי המשקיע המוסדי אחת לשנה לפחות. הערכת השווי הפנימית תיערך בהתאם למתודולוגיה שאושרה על ידי ועדת ההשקעות של המשקיע המוסדי.

1.2. **הוראות לחישוב שווי נייר ערך דל סחירות[6]**

משקיע מוסדי ייחשב שווי נייר ערך דל סחירות, בהתאם למפורט להלן :

1.2.1. נייר ערך הכלול ברשימת ניירות ערך דלי סחירות שמפרסמת הבורסה, למעט איגרת חוב להמרה - לפי שוויו ההוגן כמפורט להלן :

(א) החזיק משקיע מוסדי בנייר הערך בשיעור העולה על 0.2% משווי נכסי הקופה של המשקיע המוסדי ושווי הנייר עלה על סכום של מיליון שקלים חדשים, לפי אחד מאלה :

(1) הערכת מומחה ;

(2) מודל עדכון שיוגדר על ידי מומחה ובלבד שקיבל הערכת מומחה אחת לשנה לפחות.

---

[5] ראו פרק 4 בחלק 2 של שער 5, לעניין ניהול נכסי השקעה.

[6] מקור : סעיף 6 בחוזר 2013-9-22, תחילה - 30.12.2013.

חישוב שווי כאמור יערך אחת לרבעון לפחות.

(ב) החזיק משקיע מוסדי בנייר הערך בשיעור הנמוך מ-0.2% משווי נכסי הקופה של המשקיע המוסדי או ששווי הנייר אינו עולה על סכום של מיליון שקלים חדשים, לפי אחד מאלה:

(1) המחיר הקובע של נייר הערך בזירת המסחר בסוף יום העסקים;

(2) הערכת מומחה;

(3) מודל עדכון שיוגדר על ידי מומחה ובלבד שקיבל הערכת מומחה אחת לשנה לפחות.

1.2.2. לגבי נייר ערך הכלול ברשימת אגרות חוב דלות סחירות שמפרסמת החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים ואיגרת חוב להמרה הכלולה ברשימת ניירות ערך דלי סחירות שמפרסמת הבורסה - בהתאם לציטוט השווי ההוגן שפרסמה החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים.

1.3. **הוראות לחישוב נייר ערך מושעה ממסחר**[7]

משקיע מוסדי יחשב שווי נייר ערך מושעה ממסחר, בהתאם למפורט להלן:

1.3.1. לגבי מניות הכלולות ברשימת ניירות ערך מושעים ממסחר שמפרסמת הבורסה - בהתאם לסעיף קטן 1.1.1(א) לעיל, למעט מקרה בו סבור המשקיע המוסדי כי נכון לחשב את שווי המניה לפי המחיר הקובע של המניה בזירת מסחר בסוף יום העסקים האחרון בטרם הושעה;

1.3.2. לגבי אגרות חוב הכלולות ברשימת ניירות ערך מושעים ממסחר שמפרסמת הבורסה - בהתאם לתנאים שקבעה החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים;

1.3.3. לגבי אופציות הכלולות ברשימת ניירות ערך מושעים ממסחר שמפרסמת הבורסה - בהתאם לסעיף קטן 1.1.1(ב) לעיל.

1.4. **הוראות חישוב שווי נכס סחיר בהנפקה פרטית**[8]

בהקצאה פרטית של נכס סחיר למשקיע מוסדי, למעט עסקה תואמת, אשר קיימת לגבי הנכס מגבלת סחירות, וקיים פער בין ערך הנכס כפי שנקבע במועד קביעת תנאי העסקה ובין שווי השוק של הנכס ביום ההקצאה, יופחת פער זה לאורך תקופת אי הסחירות של הנכס, כך שבמועד הפיכת הנכס לסחיר מתבטל הפער, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים.

1.5. **בחינת הצורך בירידת ערך**[9]

על אף האמור בסעיפים 1.1 עד 1.4 לעיל:

1.5.1. באחריות המשקיע המוסדי לבחון את הצורך בהפחתת שווי הנכס ולפעול בהתאם, ובלבד שוועדת ההשקעות של המשקיע המוסדי תעודכן לפחות אחת לרבעון בהליכי הבחינה ותוצאותיהן[10].

1.5.2. התקבל אצל משקיע מוסדי מידע מבוסס, מהימן ועדכני שיש בו כדי להעלות שווי של נכס, שבעבר הופחת על ידו, רשאי הוא להעלות את ערכו על סמך אותו מידע שהתקבל ובלבד שהנושא יובא לידיעת ועדת ההשקעות של המשקיע המוסדי אחת לרבעון[11] ושווי הנכס לא יעלה על השווי שנקבע בהתאם למודל השערוך של החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים, ככל שישנו.

1.6. **תהליכי בקרה וביקורת על הערכת נכסי משקיע מוסדי**[12]

---

[7] מקור: סעיף 7 בחוזר 2013-9-22, תחילה - 30.12.2013.

[8] מקור: סעיף 8 בחוזר 2013-9-22, תחילה - 30.12.2013.

[9] מקור: סעיף 9 בחוזר 2013-9-22, תחילה - 30.12.2013. ראו לעניין זה, תפקידי ועדת השקעות בפרק 4 בחלק 2 של שער 5 לעניין ניהול נכסי השקעה.

[10] ראו פרק 4 בחלק 2 של שער 5, לעניין ניהול נכסי השקעה.

[11] ראו פרק 4 בחלק 2 של שער 5, לעניין ניהול נכסי השקעה.

[12] מקור: סעיף 10 בחוזר 2013-9-22, תחילה - 30.12.2013.

משקיע מוסדי יוודא קיומו של מערך בקרה שוטף ומערך ביקורת על אופן חישוב שווי נכסיו ועל עדכניות הערכתם ובכלל זה, יוודא שחישוב השווי ההוגן אינו מסתמך על הליך טכני בלבד אלא על הפעלת שיקול דעת מקצועי נאות.

1.7. **לשכת רישום**[13]

1.7.1. משקיע מוסדי או קבוצת משקיעים המחזיקים בנכס חוב לא סחיר, יחד עם משקיע מוסדי אחד אחר או קבוצת משקיעים אחת אחרת לפחות, ידווחו לחברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים בכתב בהתאם למפורט להלן:

(א) יש לדווח על כל מידע בגין רכישת נכס חדש או בגין שינויים שחלו בתנאי נכס אשר עשויים להשפיע על מחירו, לרבות: עסקאות חדשות, שינוי דירוג, שינוי בתזרים מזומנים, פדיון מוקדם ותנאי הסדר חוב;

(ב) הדיווח יעשה באמצעות מסירת תצהיר מלא, שיפורסם על ידי החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים, חתום על ידי אחד מבעלי התפקידים הבאים - חשב, סמנכ"ל כספים או מנהל השקעות במשקיע המוסדי;

(ג) הדיווח יעשה תוך יום עסקים אחד ממועד ביצוע הרכישה או ממועד בו חלו שינויים בתנאי הנכס.

1.7.2. משקיע מוסדי או קבוצת משקיעים המחזיקים בנכס חוב לא סחיר, יחד עם משקיע מוסדי אחד אחר או קבוצת משקיעים אחת אחרת לפחות, יוודאו כי הועברו ללשכת הרישום המסמכים והמידע הבאים אודות הנכס, הרלוונטיים לתמחור הנכס, במועדים המפורטים להלן:

(א) תוך שלושה ימי עסקים ממועד הנפקה של נכס או ממועד מתן הלוואה - הסכם הלוואה או תנאי ההלוואה, לוח סילוקין, שטר נאמנות, ככל שמונה נאמן, דוח דירוג וכל מסמך נלווה אליו, ככל שקיים;

(ב) במהלך התקופה שבה הוא מחזיק בנכס - שינויים שחלו בתנאי הנכס אשר עשויים להשפיע על מחירו לרבות עסקאות חדשות בו, שינוי דירוג, לוח סילוקין שעודכן, פדיון מוקדם ותנאי הסדר חוב, וזאת בתוך שלושה ימי עסקים מהמועד שבו נודע למשקיע המוסדי על השינוי.

1.7.3. החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים תפרסם בלשכת הרישום מידע אודות נכסי חוב לא סחירים הנסחרים במערכת רצף מוסדיים.

לעניין סעיף זה, "**נכס חוב לא סחיר**" - למעט תעודת פיקדון ואיגרת חוב מיועדת.

1.8. **העברת מידע**[14]

בהתאם לאמור במכרז לציטוט מחירים כל מידע שיועבר לחברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים שייך לממונה ועשוי לשמש את הממונה לצורך אכיפה, ביצוע ביקורות ושימושים אחרים כפי שיראה לנכון. משקיע מוסדי לא יגביל את העברת המידע לממונה בשום דרך שהיא, לרבות בהסכם שיחתום מול החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים.

1.9. **הגדרות לעניין סעיפים 1.1 עד 1.8:**

"**מומחה**" - החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים או גורם בעל מומחיות בחישוב שווי נכסים ולעניין חברה שעיקר עיסוקה הוא החזקת מקרקעין - שמאי מקרקעין, ובלבד שהם חיצוניים ואינם צדדים קשורים לגוף המוסדי ואושרו על ידי ועדת ההשקעות של הגוף המוסדי;

---

[13] מקור: סעיף 11 בחוזר 2013-9-22, תחילה - 30.12.2013.

[14] מקור: סעיף 12 בחוזר 2013-9-22, תחילה - 30.12.2013

"**עסקה מהותית במניה לא סחירה**" - עסקה או מספר עסקאות במהלך 5 ימי עסקים אחרונים, בהיקף מצטבר של 5 מיליון ש"ח תמורה כספית או 1% ע.נ. מהכמות המונפקת, לפי הגבוה מביניהם;

"**עסקה מהותית בנכס חוב לא סחיר**" - עסקה בהיקף כספי מהותי, לרבות מספר עסקאות רציפות בהיקף כאמור, והכול כפי שייקבע על-ידי החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים, מעת לעת;

"**צדדים קשורים**" - כהגדרתם בפסקה (1) להגדרת "צדדים קשורים" בתקנות כללי השקעה;

1.10. **שערוך איגרת חוב קונצרנית שהוקצתה בין 4/11/2008 ועד 31/03/2015 בידי משקיע מוסדי**[15]

1.10.1. על אף האמור לעיל, משקיע מוסדי רשאי לחשב את שוויין של איגרות חוב קונצרניות או מסגרות מנוצלות ללווים, שרכש או הקצה החל מיום 4/11/2008 ועד ל-31/03/2015, לפי עלות מופחתת, בכפוף לקיומם של תנאים אלה:

(א) המשקיע המוסדי פתח מסגרת השקעה עבור כל קופה או קרן שבניהולו או עבור כל מסלול השקעה בהתחייבויות תלויות תשואה שבניהולו (להלן - "**מסלול השקעה**"), לפי העניין.

(ב) השווי המצטבר של איגרות החוב הקונצרניות או מסגרות מנוצלות ללווים של כל קופה, קרן או מסלול השקעה, המנוהלות במסגרת ההשקעה כאמור בפסקה (א), במועד רכישתן או הקצאתן, לא יעלה על 3% מהשווי המשוערך של נכסי הקופה, הקרן או מסלול ההשקעה, לפי העניין.

(ג) איגרות החוב הקונצרניות ומסגרות מנוצלות ללווים ינוהלו במסגרת ההשקעה החל ממועד רכישתן או הקצאתן, בהתאמה, ויוחזקו על ידי המשקיע המוסדי עד מועד פדיונן הסופי. ואולם, משקיע מוסדי רשאי למכור איגרת חוב קונצרנית לפני מועד פדיונה הסופי, בנסיבות מיוחדות ואם התקבל לכך אישור מנומק ומתועד של ועדת ההשקעות. משקיע מוסדי ימסור לממונה על שוק ההון דיווח מיידי אודות מכירה כאמור, בצירוף אישור ועדת ההשקעות.

(ד) שוויה של איגרת חוב קונצרנית או מסגרת מנוצלת ללווה שנכללה במסגרת השקעה יחושב לפי עלות מופחתת, כל עוד היא מוחזקת בידי המשקיע המוסדי.

(ה) למען הסר ספק, במסגרת ההשקעה לא ייכללו אגרות חוב קונצרניות או מסגרות מנוצלות ללווים שהועברו למשקיע המוסדי, בתמורה לאגרות חוב או ניירות אחרים, מגוף מוסדי אחר, ממשקיעים מוסדיים השייכים לאותה קבוצת גופים מוסדיים, או מהגוף המוסדי עצמו.

1.10.2. ועדת ההשקעות רלבנטית תדון, לפחות אחת לרבעון, באופן ניהול מסגרת ההשקעה[16].

1.10.3. **לעניין סעיף קטן זה:**

"**איגרת חוב קונצרנית**" - איגרת חוב קונצרנית סחירה או איגרת חוב קונצרנית בלתי סחירה;

"**איגרת חוב קונצרנית בלתי סחירה**" - איגרת חוב, כהגדרתה בחוק החברות, שהונפקה בידי חברה שהתאגדה בישראל ושאינה רשומה למסחר או שהיא רשומה למסחר במסגרת מערכת רצף מוסדיים של הבורסה לניירות ערך בתל-אביב;

"**איגרת חוב קונצרנית סחירה**" - איגרת חוב, כהגדרתה בחוק החברות, שהונפקה בידי חברה שהתאגדה בישראל ואשר נסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ;

"**מסגרת מנוצלת ללווה**" - מסגרת אשראי שהקצה הגוף המוסדי ללווה, ונוצלה לצורך רכישה במכרז של אגרות חוב קונצרניות שהנפיק הלווה;

---

[15] מקור: חוזר גופים מוסדיים 2008-9-16, תחילה - 4.11.2008. נקבע תוקף להוראת השעה עד ליום 31/3/2015.

[16] ראו פרק 4 בחלק 2 של שער 5, לעניין ניהול נכסי השקעה.

"מסגרת השקעה" - חשבון ייעודי שבו ינוהלו רק איגרות חוב קונצרניות או מסגרות מנוצלות ללווים שנרכשו או הוקצו בין 4/11/2008 ועד 31/03/2015.

1.11. **שערוך נכס חוב לא סחיר שהוקצה בין 1/1/2009 ועד 31/12/2009 בידי משקיע מוסדי**[17]

משקיע מוסדי המנהל היקף נכסים העולה על 12 מיליארד ש"ח וכן משקיע מוסדי אחר שהשתתף במסגרת של קונסורציום בראשותו או שמסתמך על אופן השערוך שלו:

יהיו רשאים לשערך נכס חוב לא סחיר שהוקצה החל מיום 1/1/2009 ועד ליום 31/12/2009, בהתאם למרווח סיכון ומנגנון שערוך שוטף על פי שוויו ההוגן, שנקבע על ידי אורגן מוסמך. לחילופין, רשאי משקיע מוסדי לסווג השקעה בנכס חוב לא סחיר כאמור כהלוואות וחייבים כמוגדר בתקני דיווח כספי בינלאומיים ולשערכו בהתאם.

האמור יותנה בקיומם של התנאים הבאים:

1.11.1. מנגנון השערוך לשערוך השקעה או סיווגה בקבוצת הלוואות וחייבים ייקבע במועד העסקה ולא יהיה ניתן לשינוי במהלך חיי ההשקעה עד למועד פדיונה או מימושה;

1.11.2. על ועדת השקעות לקיים דיון לפחות אחת לרבעון בדבר שינויים שחלו במרווחי הסיכון עבור הנכסים המשוערכים לפי מנגנון השערוך ו/או קבוצת הלוואות וחייבים[18];

1.11.3. במקרים בהם קיים בידי משקיע מוסדי מידע המצביע על כך שמרווח הסיכון אינו משקף את רמת הסיכון המתאימה של הלווה ו/או קיימים אינדיקאטורים המצביעים על חשש בגביית תזרים המזומנים הצפוי ממנו, חובתו של הגוף לבצע התאמות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

1.11.4. תיעוד:

(א) על משקיע מוסדי שבחר לשערך נכס חוב לא סחיר באמצעות מנגנון השערוך, לתעד את אופן קביעת מנגנון השערוך על מרכיביו;

(ב) על משקיע מוסדי לתעד את אופן קביעת מרווח הסיכון וכן כל מקרה של עדכון או בחינת עדכון מרווח זה, לרבות הנתונים הנלווים ששימשו בתהליך;

(ג) יש לתעד את הדיון בוועדת השקעות אחת לרבעון, לרבות הנתונים הנלווים ששימשו לצורך דיונים אלו[19].

2. הוראות ייחודיות לחברות ביטוח - הוצאות רכישה נדחות

2.1. **ביטוח כללי**[20]

2.1.1. **סכום הוצאות רכישה נדחות**

סכום הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כולל את החלק היחסי של הוצאות רכישה ששולמו בתקופת הדוח בשל ימי ביטוח שלאחר תקופת הדוח. סכום זה לא יעלה על השיעורים הבאים:

(א) בענף ביטוח רכב מנועי רכוש (עצמי וצד שלישי) - 25% מדמי הביטוח;

(ב) בענף ביטוח רכב חובה - 15% מדמי הביטוח;

(ג) בענפי ביטוח אבדן רכוש, מקיף לדירות ולבתי עסק וענפי חבויות - 30% מדמי הביטוח;

---

[17] מקור: חוזר 2-9-2009, תחילה - 01.01.09.

[18] ראו פרק 2 בחלק 4 של שער 5, לעניין ניהול נכסי השקעה.

[19] ראו פרק 2 בחלק 4 של שער 5, לעניין ניהול נכסי השקעה.

[20] מקור: סעיף 2א(5) בחוזר 1-1-2013, תחילה - ביום תחילתן של תקנות חישוב עתודות בביטוח כללי 21.03.13

(ד) בענף ביטוח מפני נזקי טבע בחקלאות, בידי מי שאין זה עיסוקו הבלעדי - 16% מדמי הביטוח;

(ה) ביתר ענפי ביטוח כללי לפי הודעת ענפי ביטוח - 35% מדמי הביטוח;

2.1.2. חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות כולל את החלק היחסי של עמלות שנתקבלו ממבטחי משנה בתקופת הדוח בשל ימי ביטוח שלאחר תקופת הדוח.[21]

2.2. ביטוח חיים[22]

2.2.1. סכום הוצאות רכישה נדחות

(א) לגבי פוליסות ביטוח חיים שהופקו לתקופה ארוכה משנה - סכום הוצאות רכישה נדחות כולל את הוצאות הרכישה בשל תכניות לביטוח חיים שהונפקו החל מיום 1.1.1999, לרבות נספחים לפוליסות ביטוח חיים. הוצאות המשולמות על-ידי חברת ביטוח כמרכיב קבוע לאורך כל חיי הפוליסה, בכללן דמי גביה, לא ייכללו במסגרת הוצאות רכישה נדחות.

(ב) לגבי פוליסות ביטוח חיים שתקופת הכיסוי בהן קצרה משנה - סכום הוצאות רכישה נדחות כולל את החלק היחסי של הוצאות רכישה ששולמו בתקופת הדוח בשל ימי ביטוח שלאחר תקופת הדוח;

2.2.2. יחוס הוצאות רכישה נדחות לפוליסות ביטוח חיים לפי פסקה (א) בסעיף קטן 2.2.1

(א) לצורך רישום והפחתה, יש לייחס את הוצאות הרכישה הנדחות לכל פוליסה או לכל תכנית. ניתן לייחס גם לכיסויים השונים בפוליסה, לנספח לפוליסה או לחלקי פוליסה;

(ב) לצורך רישום והפחתה, יש לייחס את הוצאות הרכישה הנדחות לפי שנות חיתום.

2.2.3. כללים להפחתה לגבי פוליסות ביטוח חיים לפי פסקה (א) בסעיף קטן 2.2.1

(א) הוצאות רכישה נדחות יופחתו בשיטת הקו ישר;

(ב) תקופת ההפחתה - הוצאות רכישה נדחות יופחתו למשך תקופת תשלום דמי הביטוח. בתוכניות ביטוח שתקופת הביטוח בהן ארוכה מ-15 שנים - ניתן להפחית לתקופה קצרה יותר, ובלבד שתקופת ההפחתה תהא 15 שנים לפחות;

(ג) תקופת הפחתת הוצאות הרכישה הנדחות תחושב ממועד תחילת הביטוח. היינו, ניתן להפחית את הוצאות הרכישה הנזקפות להוצאות הרכישה הנדחות לאחר מועד תחילת הביטוח, למשך יתרת תקופת ההפחתה לפי פסקה (ב) לעיל;

(ד) לגבי הוצאות רכישה שישולמו לאחר תקופת ההפחתה לפי פסקה (ב) לעיל - ניתן להכיר הוצאות אלו כהוצאה שוטפת בדוחות הכספיים, לחילופין ניתן לדחות אותן ממועד ההוצאה ועד תום תקופת תשלום דמי הביטוח.

(ה) שינוי בגובה דמי הביטוח המשולמים או ביטולם יקבל ביטוי בגובה יתרת הוצאות הרכישה הנדחות, וזאת בהתאם לשיטה בה יוחסו ההוצאות.

(ו) יש להתייחס לביטול , פדיון , סילוק, הפסקת תשלום פרמיה ושינוי אחר הדומה במהותו כאל ביטול.

---

[21] תוספת, בהתאם לפרקטיקה הקיימת. תחילה - לכל המאוחר בדוחות הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2016.

[22] מקור : חוזר 1998/10. סעיפים א-ו, סעיף ד שולב גם בסימן ג' הערכת התחייבויות ביטוח. תחילה - 15.10.08..

(ז) לצורך הפחתת יתרת הוצאות רכישה נדחות בגין ביטולים, יש להתייחס ליחס שבין דמי הביטוח המשונתים וסכומי הביטוח של שנת הדוח לבין דמי הביטוח המשונתים וסכומי הביטוח של שנת הנפקת הפוליסה, לפי העניין. בחינה זו תערך לכל שנת חיתום בנפרד.[23]

(ח) בשל כל החזר עמלה מסוכן ביטוח, אף אם אינו מלווה בשינוי בכיסוי הביטוחי, יש להקטין את יתרת הוצאות הרכישה הנדחות.

(ט) במצב בו להערכת חברת ביטוח אין בכוחן של ההכנסות העתידיות לכסות את הוצאות הרכישה שנדחו, תופחת יתרת הוצאות הרכישה באופן מיידי.

2.2.4. **ביטוח משנה**

הוראות סעיפים קטנים 2.2.1 - 2.2.3 חלות גם לגבי חלקם של מבטחי משנה.

2.3. **ביטוח בריאות[24]**

2.3.1. **סכום הוצאות רכישה נדחות**

(א) סכום הוצאות רכישה נדחות בביטוח בריאות כולל את הוצאות הרכישה בשל תכניות ביטוח בריאות שהונפקו החל מיום 1.1.2005, למעט נספחים לפוליסות בביטוח חיים;

(ב) לגבי ביטוח תאונות אישיות, פוליסות לביטוח קבוצתי מפני מחלות ואשפוז, פוליסות ביטוח מפני מחלות ואשפוז שהונפקו לתקופה שאינה עולה על שנה ופוליסות מסוג עובדים זרים ונסיעות לחו"ל[25] - סכום הוצאות רכישה נדחות כולל את החלק היחסי של הוצאות רכישה ששולמו בתקופת הדוח בשל ימי ביטוח שלאחר תקופת הדוח. סכום זה לא יעלה על 35% מדמי הביטוח;

(ג) לגבי פוליסות ביטוח מפני מחלות ואשפוז ותאונות אישיות שאינן כלולות בפסקה (ב) לעיל -

הוצאות המשולמות על-ידי חברת ביטוח כמרכיב קבוע לאורך כל חיי הפוליסה, בכללן דמי גבייה, לא ייכללו במסגרת הוצאות רכישה נדחות.

2.3.2. **ייחוס הוצאות רכישה נדחות לפוליסות ביטוח מפני מחלות ואשפוז לפי פסקה (ג) בסעיף קטן 2.3.1**

(א) לצורך רישום והפחתה, יש לייחס את הוצאות הרכישה הנדחות לכל פוליסה. ניתן לייחס גם לכיסויים השונים בפוליסה, לנספח לפוליסה או לחלקי פוליסה[26].

(ב) לצורך רישום והפחתה, יש לייחס את הוצאות הרכישה הנדחות לפי שנות חיתום.

2.3.3. **כללים להפחתה לפוליסות ביטוח מפני מחלות ואשפוז לפי פסקה (ג) בסעיף קטן 2.3.1**

(א) הוצאות רכישה נדחות יופחתו בשיטת הקו ישר;

(ב) תקופת ההפחתה - הוצאות רכישה נדחות יופחתו למשך תקופת תשלום דמי הביטוח. בתוכניות ביטוח שתקופת הביטוח בהן ארוכה משש שנים – ניתן להפחית לתקופה קצרה יותר, ובלבד שתקופת ההפחתה תהא שש שנים לפחות;

---

[23] נוסח הסעיף הותאם לנוסח בחוזר הוצאות רכישה נדחות בענף ביטוח מפני מחלות ואשפוז.

[24] מקור: חוזר 13-1-2005. תחילה - החל מהדוחות הכספיים ליום 31.03.05.

[25] חוזר 13-1-2005 מחריג פוליסות אלו, וההוראות שחלו עליהם הן ההוראות הנוגעות לביטוח כללי.

[26] בוטלה החובה לסווג לפי רשימה סגורה של סיווגים.

(ג) תקופת הפחתת הוצאות הרכישה הנדחות תחושב ממועד תחילת הביטוח. היינו, ניתן להפחית את הוצאות הרכישה הנזקפות להוצאות הרכישה הנדחות לאחר מועד תחילת הביטוח, למשך יתרת תקופת ההפחתה לפי פסקה (ב) לעיל;

(ד) הוצאות רכישה שישולמו לאחר תקופת ההפחתה לפי פסקה (ב) לעיל – יותרו כהוצאה שוטפת בדוחות הכספיים, לחלופין ניתן לדחות אותן ממועד ההוצאה ועד תום תקופת תשלום דמי הביטוח.

(ה) שינוי בגובה דמי הביטוח המשולמים או ביטולם יקבל ביטוי בגובה יתרת הוצאות הרכישה הנדחות, וזאת בהתאם לשיטה בה יוחסו ההוצאות.

(ו) לצורך הפחתת יתרת הוצאות רכישה נדחות בגין ביטולים, יש להתייחס ליחס שבין דמי הביטוח המשונתים של שנת הדוח לבין דמי הביטוח המשונתים של שנת הנפקת הפוליסה. בחינה זו תערך לכל שנת חיתום בנפרד.

(ז) בשל כל החזר עמלה מסוכן ביטוח, אף אם אינו מלווה בשינוי בכיסוי הביטוחי, יש להקטין את יתרת הוצאות הרכישה הנדחות.

(ח) במצב בו להערכת חברת ביטוח אין בכוחן של ההכנסות העתידיות לכסות את הוצאות הרכישה שנדחו, תופחת יתרת הוצאות הרכישה באופן מיידי.

2.3.4. **ביטוח משנה**

הוראות סעיפים קטנים 2.3.1 - 2.3.3 חלות גם לגבי חלקם של מבטחי משנה.

2.3.5. לעניין סעיף קטן זה:

"**ביטוח בריאות**" -

(א) ביטוח מפני מחלות ואשפוז כמשמעותו בסעיף 1(א)(6) להודעת ענפי ביטוח, למעט ביטוח סיעודי, ביטוח מפני אובדן כושר עבודה וביטוח נכות.

(ב) ביטוח מפני תאונות אישיות כמשמעותו בסעיף 1(א)(5) להודעת ענפי ביטוח.

3. הוראות ייחודיות לחברות ביטוח - ייחוס הוצאות הנהלה וכלליות בין ענפי הביטוח השונים לצורך הדיווח הכספי[27]

חברת ביטוח רשאית לייחס הוצאות הנהלה וכלליות לענפי הביטוח השונים לפי מודל הקצאה אשר נבנה בהתאם למבנה החברה ולצרכיה. חברת ביטוח אשר איננה מסתמכת על מודל עצמאי, תייחס את ההוצאות בין הענפים השונים בהתאם להוראות המפורטות להלן:

3.1. הוצאות הנהלה וכלליות הניתנות לזיהוי ולשיוך לענף מסוים ייוחסו באופן ספציפי.

3.2. לגבי היתרה הבלתי מזוהה, יש לבצע הבחנה בין הוצאות הקשורות לטיפול בתביעות לרבות הוצאות עקיפות לטיפול בתביעות לבין הוצאות אחרות. הוצאות אחרות יוקצו כאמור בדגש השלישי להלן.
הוצאות עבור תביעות שלא זוהו עם ענף מסוים ייוחסו בין הענפים השונים לפי היחס שבין סכום התביעות המשולמות ברוטו בתוספת הגידול בתביעות התלויות ברוטו של כל ענף לבין סכום התביעות המשולמות ברוטו בתוספת הגידול בתביעות תלויות ברוטו של סך ענפי הביטוח.

---

[27] מקור: סעיף 1א בחוזר 2003/3. ראו גם בדוח לדוגמא, בפרק 1 של חלק 4 בשער 5 לעניין דין וחשבון לציבור. ההוראה נכללת בחלק זה, משום שלפיה נקבעים הסכומים המותרים לדחייה כהוצאות רכישה נדחות. ההוראה המקורית התייחסה לענפי ביטוח כללי בלבד. ההתייחסות הורחבה לכלל ענפי הביטוח. תחילה - החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2015. מקור סמכות: סעיף 42 לחוק הפיקוח על הביטוח.

יש לנטרל תביעות אשר בהן גובה התביעה אינו פרופורציוני לרמת ההוצאות הנדרשת לטיפול בה. לתביעות אלה יש לייחס הוצאות באופן ספציפי.

3.3. הוצאות אחרות ייוחסו בין הענפים בהתאם לשיעור דמי הביטוח ברוטו של כל ענף לעומת סך דמי הביטוח בענפי הביטוח. פוליסות אשר בהן גובה דמי הביטוח אינו פרופורציוני לרמת ההוצאות הנדרשת ינוטרלו, הוצאות בגינן ייוחסו באופן ספציפי.

4. הוראות ייחודיות לחברות ביטוח - אגרות חוב מיועדות[28]

סעיף 8 לחוק מלווה (ביטוח) קובע כי קיימת ריצפה לגבי ההצמדה למדד של איגרות חוב מיועדות. כלומר, אם המדד המצטבר מעת הנפקת אגרת החוב ועד למועד פירעונה יורד, סכום הפדיון יהיה בגובה הקרן המקורית לפחות. לפיכך, אגרות חוב מיועדות המשוערכות בהתאם לתנאי האיגרת, אשר בתקופה שהחל מיום הנפקתן ועד לתאריך הדוח הכספי חלה ירידה במדד, יוצגו בערכן הנקוב ללא התאמה לשינויים שחלו במדד.

5. הוראות ייחודיות למנהל ההסדר לביטוח שיורי והסדר הביטוח השיורי

על מנהל ההסדר לביטוח שיורי ועל ההסדר לביטוח שיורי יחולו הוראות סעיפים 1 עד 4 לעיל.

6. הוראות ייחודיות לקרן חדשה מקיפה

6.1. שווייה של איגרת חוב מיועדת יחושב לפי העלות המופחתת שלה[29].

6.2. אפיק השקעה מובטח תשואה יכלול את הרכיבים הבאים[30]:

(א) נכסי ההשקעה הכלולים באפיק, המחושבים בהתאם להוראות סימן זה;

(ב) נכס או התחייבות בגין הבטחת המדינה להשלמה לתשואת היעד, שיחושב לפי ההפרש בין הסכום בסעיף קטן (א), בניכוי הוצאות ישירות המיוחסות לאפיק, לבין השווי המתואם של נכסי אפיק השקעה מובטח תשואה, כהגדרתו בסעיף 34ב לחוק קופות גמל.

6א. הוראות ייחודיות לקרן ותיקה[31]

6א.1 שוויה של איגרת חוב מיועדת יחושב לפי סכום אלה:

(א) עלות איגרת החוב בתוספת הפרשי הצמדה ובתוספת ריבית שנצברה על איגרת החוב עד למועד הדוח;

(ב) התאמה לשווי הוגן, שתחושב לפי הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים עד לתום תקופת האיגרת, לפי הנחת שיעור תשואה של הריבית הנקובה באיגרת ולפי הנחת ריבית היוון של שיעורי התשואה חסרת הסיכון, כהגדרתה בסעיף 1.2.3 בסימן ג' לפרק זה ('מדידת התחייבויות') (להלן: "**סימן ג'**").

6א.2 נכסי הקרן המובטחים יכללו את הרכיבים הבאים:

(א) נכסי ההשקעה הכלולים בנכסי הקרן המובטחים, המחושבים בהתאם להוראות סימן זה;

(ב) נכס או התחייבות בגין הבטחת המדינה להשלמה לתשואת היעד, שיחושב לפי הוראות סעיף 6.2(ב) לעיל, כאשר במקום "נכסי אפיק השקעה מובטח תשואה" יבוא "נכסי הקרן המובטחים";

---

[28] מקור: סעיף 1.ב בחוזר 2004/8. תחילה - 03.03.04.

[29] מקור: תקנה 3(3) לתקנות חישוב שווי נכסים. תחילה - 30 ימים מיום פרסום התקנות (25 בפברואר 2009).

[30] מקור: חוזר גופים מוסדיים 20-9-2022. תחילה – החל מהדוח התקופתי לרבעון השני של שנת 2022.

[31] מקור: חוזר גופים מוסדיים 20-9-2022. תחילה – החל מהדוח התקופתי לרבעון השני של שנת 2022.

(ג) התאמה לשווי הוגן, שתחושב לפי הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים עד לתום תקופת ההבטחה, לפי הנחת שיעור תשואה של תשואת היעד ולפי הנחת ריבית היוון של שיעורי התשואה חסרת הסיכון, כהגדרתה בסעיף 1.2.3 בסימן ג'. לעניין זה, לא יובאו בחשבון בתקופת ההבטחה תקופות ארכה נוספות לפי סעיף 34ד לחוק קופות גמל.

3.א6 שוויו של סיוע ממשלתי ישיר לקרן ותיקה שלא מונה לה מנהל מיוחד יחושב בהתאם להוראות סעיף 1.2.3(ב)(1)(א) בסימן ג'.

4.א6 שוויו של סיוע ממשלתי בגין אי העלאת גיל הפרישה לקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד יחושב בהתאם להוראות סעיף 1.2.3(ג)(1)(ב) בסימן ג'.

7. הוראות ייחודיות לקופת גמל מבטיחת תשואה[32]

על אף האמור בהוראות סימן זה, שוויים של נכסי קופת גמל מבטיחת תשואה, המפורטים להלן, יחושב ליום העסקים האחרון של כל חודש ובהתאם להוראות הבאות:

7.1. איגרת חוב לא סחירה, נייר ערך מסחרי שאינו נייר ערך מסחרי סחיר, פיקדון ופיקדון חשכ"ל - לפי העלות המופחתת שלהם;

7.2. הלוואה לא סחירה והלוואה לעמית - לפי העלות המופחתת שלה.

8. הוראות ייחודיות לקופת גמל בניהול אישי[33]

על אף האמור בהוראות סימן זה, שוויים של נכסי קופת גמל בניהול אישי המפורטים להלן, יחושב בהתאם להוראות הבאות:

8.1. פיקדון יחושב לפי עלות מופחתת;

8.2. שווי של מוצר מובנה יחושב לפי ציטוט שיתקבל אחת לחודש לפחות מהמוסד הפיננסי האורז את המוצר המובנה או מהמנפיק של המוצר המובנה.

---

[32] מקור: תקנה 6 לתקנות חישוב שווי נכסים. תחילה - 30 ימים מיום פרסום התקנות (25 בפברואר 2009).

[33] מקור: תקנה 9 לתקנות קופת גמל בניהול אישי.